

GUBBHÖGEN

Den som först bosatte sig i Gubbhögen hette Nils Jakobsson (se Gu 76), och kom från Siljeåsen. När denna bosättning skedde är inte bekant, men första gången Gubbhögen omnämnes är i 1746 års dombok. Där kan man läsa om en "förening" mellan bröderna Nils och Per Jakobsson, söner till Jakob Nilsson och Sara Persdotter i Siljeåsen (Sil 105). Nils ville att Per skulle överta hans nybygge i Gubbhögen. Men först måste Nils visa att han hade laglig rätt till nybygget. Och inte nog med det. Länsman skulle syna nybygget, och gränser skulle ordnas mot närmast liggande bebyggelse. Som framgår av synebeskrivningen här nedan hade Nils Jakobsson ägor också på siljeåssidan av Flåsjön.

I 1749 års dombok omtalas att Nils på grund av sjuklighet "uppdragit" sitt nybygge till brodern Per. Vi får också veta att Nils fått tillstånd av befallningsmannen Westerberg att börja med sitt nybygge. Nils ber om stadsfästelse och nödiga frihetsår heter det i protokollet. I den anbefallda syneförrättningen beskrives jordmänen på nybygget som stadig, blandad med sandmylla och "skärfwa". Ett tunnland åker har uppodlats. Ängeslåttan ger 6 lass hö, och på södra sidan bredvid torpet finns möjlighet att efter uppröjning skörda ytterligare 14 lass. Starrslåttan gav sammanlagt 64 lass: 14 lass på Gåstjärnmyren, 20 lass på norra sidan av Flåsjön på Landryggsmysen en halv mil från gamla kronotorpet i Siljeåsen och slutligen 30 lass på Orrmyren på Orrnäs fjällets lappskog.

Gränsmärken mellan nybygget och intilliggande byar: först söderut sunnan om Gåskiärnen i Tallhögen emot Per Zakrissons i Ringvattnet skog, derifrån i Östra Gåskiärnen, dädan i Barknäs viken i sjöstranden emot Michel Hindrikssons i Allanäset skog". Nils har byggt en liten stuga, fähus och foderbod, en liten mjölkbod samt börjat bygga en liten ria.

Traditionen i Gubbhögen har några tillägg att göra angående den första bebyggelsen. Sålunda berättar F M Nordéen (Gu 45) att "enligt sägnen skall en käring i Siljeåsen ha brutit första tegen och röjt den första slåttan i Gubbhögen, vilka ännu i dag bära namnen Kärngrumpan och Kärnghålet. Troligen byggde hon också nödiga hus, och för den intresserade kan omtalas, att detta skedde strax bakom Birger Ahlqvists fastighet. Vem den första kvinnliga pionjären på "sönnersidan" sjön varit är nog svårt att bevisa. Man har gissat på Olof Pålssons (Sil 140) eller Olof Abrahamssons (Sil 4) änka.

Manfred Johansson i Siljeåsen, som länge sysslat med hembygdsforskning, anser att det var Olof Pålssons änka, som efter mannens död blev nybyggare i Gubbhögen. Olof Abrahamssons änka flyttade nämligen till Öhn i Ström där hon dog utfattig.

I mantalslängden för år 1751 förekommer för första gången nybyggaren Per Jakobsson (Gu 22). I en resolution daterad den 13 dec 1750 had han fått sin åborätt i Gubbhögen fastställd och 15 frihetsår. Vid 1760 års ting ansåg man emellertid

att antalet frihetsår var för litet när det gällde upptagning i en trakt, som var bevuxen med stora furuträd, stenig och bergig. För att nybygget skulle kunna skattläggas till något hemmantal, beviljades ytterligare frihetsår och inte förrän 1772 skulle skattskyldighet inträda.

I 1775 års jordebok står antecknat: "Per Jakobssons änka, 1/4 mantal, skatter efter frihetsåren". Änkan hette Margareta Mickelsdotter och var från Alanäset (A1 63). Per Jakobsson dog 1771.

I 1805 års jordebok står Mickel Persson skriven för 1/4 mantal, samt att Gubbhögen "den 7 sept 1789 blifvit ordentligt skattlagd".